

Vakoverschrijdende eindtermen

Gemeenschappelijke stam

De leerlingen:

Creativiteit	2 kunnen originele ideeën en oplossingen ontwikkelen en uitvoeren; 3 ondernemen zelf stappen om vernieuwingen te realiseren;
Doorzettingsvermogen	4 blijven, ondanks moeilijkheden, een doel nastreven;
Esthetische bekwaamheid	7 kunnen schoonheid creëren;
Exploreren	8 benutten leerkansen in diverse situaties;
Initiatief	10 engageren zich spontaan;
Kritisch denken	12 zijn bekwaam om alternatieven af te wegen en een bewuste keuze te maken; 13 kunnen onderwerpen benaderen vanuit verschillende invalshoeken;
Open en constructieve houding	16 houden rekening met ontwikkelingen bij zichzelf en bij anderen, in samenleving en wereld; 17 toetsen de eigen mening over maatschappelijke gebeurtenissen en trends aan verschillende standpunten;
Respect	18 gedragen zich respectvol;
Samenwerken	19 dragen actief bij tot het realiseren van gemeenschappelijke doelen;
Zelfredzaamheid	24 maken gebruik van de gepaste kanalen om hun vragen, problemen, ideeën of meningen kenbaar te maken;
Zorgvuldigheid	25 stellen kwaliteitseisen aan hun eigen werk en aan dat van anderen;
Zorgzaamheid	27 dragen zorg voor de toekomst van zichzelf en de ander.

Contexten

De leerlingen:

Context 1 : Lichamelijke gezondheid en veiligheid

11 passen veiligheidsvoorschriften toe en nemen voorzorgen voor een veilige leef- en werkomgeving;

Context 2 : Mentale gezondheid

1 gaan adequaat om met taakbelasting en met stressvolle situaties;
3 erkennen probleemsituaties en vragen, accepteren en bieden hulp;

Context 3 : Sociorelationele ontwikkeling

2 erkennen het bestaan van gezagsverhoudingen en het belang van gelijkwaardigheid, afspraken en regels in relaties;
9 zoeken naar constructieve oplossingen voor conflicten;
10 beargumenteren, in dialoog met anderen, de dynamiek in hun voorkeur voor bepaalde cultuur- en kunstuitingen;

Context 4: Omgeving en duurzame ontwikkeling

1 participeren aan milieubeleid en -zorg op school;
2 herkennen in duurzaamheidsvraagstukken de verwevenheid tussen economische, sociale en ecologische aspecten en herkennen de invloed van techniek en beleid;
3 zoeken naar mogelijkheden om zelf duurzaam gebruik te maken van ruimte, grondstoffen, goederen, energie en vervoermiddelen;
4 zoeken naar duurzame oplossingen om de lokale en globale leefomgeving te beïnvloeden en te verbeteren;
5 tonen interesse en uiten hun appreciatie voor de natuur, het landschap en het cultureel erfgoed;

Context 5 : Politiek-juridische samenleving

2 passen inspraak, participatie en besluitvorming toe in reële schoolse situaties;
13 geven voorbeelden die duidelijk maken hoe de mondialisering voordelen, problemen en conflicten inhoudt.

Context 6 : Socio-economische samenleving

4 hebben bij het kopen van goederen en het gebruiken van diensten zowel oog voor prijs-kwaliteit en duurzame ontwikkeling als voor de rechten van de consument;
8 geven kenmerken, mogelijke oorzaken en gevolgen van armoede aan;
9 lichten de rol toe van ondernemingen, werkgevers- en werknemersorganisaties in een nationale en internationale context.

Context 7: Socioculturele samenleving

5 geven voorbeelden van de potentieel constructieve en destructieve rol van conflicten;

Leren leren

Informatieverwerking	3 ^e graad: 4 De leerlingen kunnen verwerkte informatie vakoverstijgend en in verschillende situaties functioneel toepassen.
Problemen oplossen	2 ^e graad: 6 De leerlingen herkennen strategieën om problemen op te lossen en evalueren ze. 3 ^e graad: 6 De leerlingen kunnen op basis van hypothesen en verwachtingen mogelijke oplossingswijzen realistisch inschatten en uitvoeren. 7 De leerlingen evalueren de gekozen oplossingswijze en de oplossing en gaan eventueel op zoek naar een alternatief.
Regulering van het leerproces	2 ^e graad: 7 De leerlingen kunnen een realistische werkplanning op korte termijn maken. 8 De leerlingen kunnen onder begeleiding hun leerproces sturen, beoordelen op doelgerichtheid en zo nodig aanpassen. 9 De leerlingen trekken conclusies uit eigen leerervaringen en die van anderen. 10 De leerlingen beseffen dat er verschillende oorzaken zijn voor slagen en mislukken. 11 De leerlingen beseffen dat interesses en waarden het leerproces beïnvloeden. 3 ^e graad: 8 De leerlingen kunnen een realistische werkplanning op langere termijn maken. 9 De leerlingen sturen hun leerproces, beoordelen het op doelgerichtheid en passen het zonedig aan. 10 De leerlingen kunnen feedback geven en ontvangen over hun leerervaringen. 11 De leerlingen kunnen het eigen aandeel in slagen en mislukken inschatten. 12 De leerlingen erkennen de invloed van hun interesses en waarden op hun motivatie.

ICT

Techniek begrijpen

2^e graad:

1 De leerlingen kunnen effecten van techniek op mens en samenleving illustreren en in historisch perspectief plaatsen (zoals comfort, design, milieu, consumentisme...);

3^e graad:

1 De leerlingen kunnen effecten van techniek op mens en samenleving illustreren en in historisch perspectief plaatsen (zoals comfort, design, milieu, consumentisme,);

4 De leerlingen kunnen gefundeerd oordelen over de rol van ondernemingen/organisaties in en voor de samenleving bijvoorbeeld met betrekking tot welvaart, ontwikkeling, welzijn,...

'Technisch' begrijpen

2^e graad:

2 De leerlingen kunnen kennis en vaardigheden uit verschillende vakgebieden herkennen in technische realisaties;

3 De leerlingen kunnen de eigenheid van het technisch proces (bijvoorbeeld doelbepaling, ontwerpen, uitvoeren, evalueren) herkennen en omschrijven.

3^e graad:

5 De leerlingen kunnen kennis en vaardigheden uit verschillende sectoren herkennen;

6 De leerlingen kunnen eenvoudige ontwerpen en realisaties evalueren;

Attitude

2^e graad:

4 De leerlingen ontwikkelen een constructief kritische houding ten aanzien van techniek, technische beroepen en ondernemingen/organisaties.

3^e graad:

8 De leerlingen ontwikkelen een constructief kritische houding ten aanzien van techniek, technische beroepen en ondernemingen/organisaties.